

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพลังมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า พรรคพลังมหาชนจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค แต่เนื่องจากนายสุวิทย์ ธนาปกิจ เภรัญญิกพรรคมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ร้องคัดค้านการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากเห็นว่า การประชุมใหญ่พรรคมีองค์ประชุมไม่ครบตามข้อบังคับพรรคที่กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่พรรคต้องมีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน โดยเฉพาะเอกสารรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมไม่ตรงกับความจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคพลังมหาชนรวม ๒๒ คน ไปชี้แจง โดยนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปด้วย ปรากฏว่า มีกรรมการบริหารพรรค ๘ คนชี้แจง โดยไปชี้แจงด้วยตนเอง ๔ คน รวมถึง นายสุวิทย์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านด้วย จากการชี้แจงเป็นไปทำนองเดียวกัน ว่า มีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งครบองค์ประชุม ส่วนเรื่องที่นายสุวิทย์ร้องคัดค้านเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อน และขอถอนคำร้องคัดค้าน แต่โดยที่บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ของพรรคพลังมหาชน ตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป มีลักษณะเหมือนลงนามด้วยบุคคลคนเดียว นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบข้อเท็จจริง

ผลการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏว่า เอกสารเกี่ยวกับสมาชิกดังกล่าวยังไม่ชัดเจน เนื่องจากเอกสารบางส่วนไม่มีการลงชื่อสมาชิก จึงให้พรรคจัดส่งเอกสารใบสมัครเพิ่มเติม ซึ่งพรรคพลังมหาชนได้จัดส่งใบสมัครสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๘ ฉบับ

พร้อมชี้แจงยืนยันว่า มีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุม ๑๐๘ คน ผู้สังเกตการณ์และนักหนังสือพิมพ์รวม ๑๐ คน การประชุมถูกต้องและเป็นไปตามข้อบังคับพรรคทุกประการ จึงได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ประชุมมีความเห็นขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ เรียกบุคคลผู้เข้าร่วมประชุมมาสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ของพรรคพลังมหาชน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยเฉพาะบุคคลตั้งแต่หมายเลข ๖๐ ขึ้นไป ด้วยวิธีการสุ่มเรียกบุคคลหมายเลขอื่นๆ รวม ๑๒ คน ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบและมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ เรียกบุคคลมาสอบปากคำตามเสนอ ปรากฏว่า มีผู้ชี้แจง ๗ คน โดยได้ชี้แจงตรงกันว่า เป็นสมาชิกและเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จริง ส่วนอีก ๕ คน ไม่ได้มาชี้แจงเนื่องจากไปทำงานอยู่ต่างจังหวัด ฝ่ายเลขานุการเห็นว่า สมาชิกพรรคที่ได้มาชี้แจง ๗ คน ให้คำชี้แจงไปในทำนองเดียวกัน จึงน่าจะเชื่อว่าพรรคพลังมหาชนได้ดำเนินการโดยถูกต้องแล้ว แต่ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ พิจารณาแล้ว มีข้อสังเกตว่าลายเซ็นผู้เข้าประชุมใหญ่พรรค ตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ เป็นต้นไป มีความคล้ายกันมากเหมือนเป็นลายเซ็นของบุคคลคนเดียวกัน ประกอบกับผู้ให้ปากคำบางคนที่ได้แจ้งให้มาสอบปากคำ ไม่ได้มาให้ปากคำด้วยตนเอง คณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ จึงมีมติมอบให้ฝ่ายเลขานุการ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญในการสืบสวน และมาช่วยราชการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการต่อไป

ในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงมีมติมอบให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการขอให้สำนักบริหารการทะเบียนตรวจสอบอย่างเป็นทางการ ซึ่งผลการตรวจสอบข้อมูลบุคคลตามบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน จำนวน ๑๑๘ ราย ปรากฏผลว่า

- ๑) พบรายชื่อในฐานข้อมูล จำนวน ๗๘ ราย
- ๒) ไม่พบรายชื่อในฐานข้อมูล จำนวน ๒๖ ราย
- ๓) เลขประจำตัวประชาชนเดียวกัน มีนามสกุลเดียวกัน แต่ชื่อไม่เหมือนกัน จำนวน ๒ ราย
- ๔) อายุ ๑๕ ปี จำนวน ๑ ราย
- ๕) ตรวจไม่ได้ ๑ ราย เพราะตามบัญชีรายชื่อ มีแต่นามสกุลไม่ปรากฏชื่อ
- ๖) เป็นชื่อนามสกุลเดียวกัน ซึ่งมีหลายคน ไม่อาจจำแนกได้ ต้องรอรายละเอียดเพิ่มเติม จำนวน ๔ ราย

๗) มีความไม่ชัดเจนว่า เป็นบุคคลที่ร้องขอให้ตรวจสอบ หรือไม่ จำนวน ๓ ราย

๘) เป็นผู้สื่อข่าว จำนวน ๓ ราย

ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติให้มีการตรวจสอบบุคคลตาม ๑) ๒) ๓) ๕) ๖) ๗) และ ๘) เพื่อความชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาที่พรรคพลังมหาชน มีหนังสือ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้จัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เนื่องจากนายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรค ขอลาออกจากตำแหน่ง แต่การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ยังเป็นกรณีมีปัญหาสมควรตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เป็นที่กระจ่างก่อน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงให้ชะลอการพิจารณาเรื่องแจ้งการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่พรรคครั้งหลังนี้ไว้ก่อน

พรรคพลังมหาชน มีหนังสือ ขอส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เพิ่มเติมพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการตรวจสอบ โดยชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ นั้น มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๒๐ คน ครบเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคตามบัญชีรายชื่อที่ได้แนบมาเพื่อยืนยันและเกิดความชัดเจนในข้อมูลบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมนับจำนวนได้ ๑๐๕ คน สำหรับการเขียนชื่อผู้เข้าร่วมประชุมพรรคส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่พรรคจะเป็นผู้เขียน แล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมเซ็นชื่อในช่องลายเซ็น เป็นเหตุให้ลายเซ็นผิดจากความเป็นจริงหลายคน แต่ขอยืนยันว่า พรรคได้ดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคทุกประการ

ส่วนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งมาช่วยราชการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ทำความเห็นเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อพิจารณา นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ และมีหนังสือ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ตามความเห็นของพนักงานสอบสวน ดังนี้

(๑) ให้บุคคลผู้มีชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ จำนวน ๑๔ คน ไปพบนายทะเบียน ฯ เพื่อสอบสวนเพิ่มเติม

(๒) ให้ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และสถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ที่ผู้มีชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ จำนวน ๓ คน และ ๑ คน โดยลำดับ ไปสอบปากคำแทนนายทะเบียนพรรคการเมืองในบางประเด็น

ผลการสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าลี่ ปรากฏว่าผู้มีชื่อทั้งสามคนไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคพลังมหาชน และไม่เคยเข้าร่วมประชุมใด ๆ กับพรรคพลังมหาชน ส่วนบุคคลที่นายทะเบียน ฯ มีหนังสือให้ไปพบมีเพียง ๑ คน แจ้งว่า ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ถึงหัวหน้าพรรคพลังมหาชน ขอให้นำสมาชิกพรรค ตาม (๑) จำนวน ๑๒ คน ไปให้ถ้อยคำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่พรรคพลังมหาชนไม่ได้ดำเนินการอย่างไร

เนื่องจากสมาชิกพรรคพลังมหาชนมีภูมิลำเนากระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ รวม ๑๑ จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณามอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร และประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ทำการสอบปากคำบุคคลที่มีรายชื่อว่าเป็นสมาชิกพรรคพลังมหาชน ตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ - ๑๑๘ แทนนายทะเบียนพรรคการเมือง

ผู้มีชื่อลำดับต่างๆ บางคนให้การว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคพลังมหาชน บางคนเป็นสมาชิกพรรคพลังมหาชนแต่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าประชุมใหญ่กับพรรค

ในระหว่างนั้น พรรคพลังมหาชน มีหนังสือลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งรายงานการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติของที่ประชุมดังกล่าว

นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงหัวหน้าพรรคพลังมหาชน แจ้งว่า เนื่องจากการประชุมใหญ่สามัญพรรคพลังมหาชน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ยังเป็นกรณีมีปัญหา และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้ชะลอการพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ที่ได้แจ้งไว้ก่อนแล้ว สำหรับการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ จำนวน ๒๐ คน ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ ก็เป็นกรณีที่มีลักษณะเดียวกัน จึงให้ชะลอการพิจารณาไว้ก่อนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดว่า การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกซึ่งเป็นองค์ประชุมมาประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม อย่างมากที่สุดมีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคเพียง ๕๓ คน ไม่ครบ ๑๐๐ คน พรรคพลังมหาชนจึงดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชนและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว แสดงว่า พรรคพลังมหาชนมีเจตนาปิดข้อเท็จจริง เพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองเข้าใจว่า การประชุมใหญ่พรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ พรรคได้ดำเนินการเป็นไปตามข้อบังคับพรรคและตามที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งได้แจ้งให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และที่พรรคพลังมหาชนยืนยันว่า บุคคลที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกคนเป็นสมาชิกพรรคและเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจริง จึงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ซึ่ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคพลังมหาชนแล้ว

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ด้วยเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากพรรคพลังมหาชนมีเจตนาไม่สุจริตที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคพลังมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคพลังมหาชน โดยนายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ พร้อมเอกสารประกอบ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ส่งสำเนาหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไปยังนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารประกอบ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ส่งสำเนาให้พรรคพลังมหาชนทราบ พรรคพลังมหาชน โดยนายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารประกอบ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ส่งสำเนาให้ผู้ร้องทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารประกอบ

สรุปคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำร้องเพิ่มเติมดังกล่าวได้ ดังนี้

(๑) พรรคพลังมหาชนชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพรรคพลังมหาชน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดประชุมใหญ่ของพรรคตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน มีเจตนาสุจริตในการจัดประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคแทนตำแหน่งที่ว่างลงเนื่องจากมีกรรมการบริหารพรรคลาออก โดยมีเหตุผลสนับสนุน คือ พรรคได้จัดให้มีการประชุม ณ ห้องอาหารภายในโรงแรมรัตนโกสินทร์ ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร โดยเปิดเผยต่อสาธารณชน ไม่มีเจตนาปิดบังอำพรางแต่อย่างใด โดยได้เชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย ในการนี้พรรคได้กำหนดให้มีการประชุมใหญ่ดังกล่าวในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา มีสมาชิกพรรคเข้าประชุมประมาณ ๑๒๐ คน จึงเริ่มดำเนินการประชุม คณะกรรมการบริหารพรรคผู้จัดการประชุมใหญ่เชื่อโดยสุจริตว่า ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเป็นสมาชิกของพรรค และพรรคไม่ได้ขอตรวจบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคและบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกพรรคแต่อย่างใด ซึ่งคงไม่มีพรรคการเมืองใดกระทำการดังกล่าว เพราะจะกลายเป็นว่าพรรคไม่ให้เกียรติสมาชิก เพียงแต่ขอร้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐานเท่านั้น พรรคจึงไม่อาจทราบได้ว่ารายชื่อและลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมนั้นถูกต้องมากน้อยเพียงใด ซึ่งพรรคได้ถือปฏิบัติมาเช่นนี้ทุกครั้งที่การประชุมใหญ่ของพรรคตั้งแต่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพลังมหาชนเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องเพิ่มเติมชี้แจงว่า คำชี้แจงของพรรคพลังมหาชนดังกล่าวไม่สอดคล้องกับที่ได้เคยยืนยันต่อนายทะเบียน ฯ ว่า ผู้ที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่อันเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชนมีจำนวน ๑๐๕ คน ตามคำชี้แจงเป็นหนังสือของพรรคพลังมหาชน และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และมติของที่ประชุมใหญ่พรรค ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคพลังมหาชน จะปฏิเสธเพื่อไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายไม่ได้

สำหรับกรณีที่นายสุวิทย์ ธนาปกิจ ผู้ร้องคัดค้านถอนเรื่องแล้ว แต่ไม่สามารถยุติเรื่องได้นั้น เนื่องจากพรรคพลังมหาชนได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน

พรรคการเมืองตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง เมื่อข้อเท็จจริงมีความขัดแย้งกันและยังไม่ชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่า พรรคพลังมหาชนได้ดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคพลังมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้พิจารณานำเสนอนายทะเบียน ฯ เพื่อพิจารณาไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งนายทะเบียน ฯ เห็นชอบและแจ้งให้พรรคพลังมหาชนทราบแล้ว พร้อมทั้งดำเนินการตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พยายามดำเนินการสอบสวนเป็นเวลากว่า ๒ ปี ได้ผลสรุปเพียงว่า มีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชนอย่างมากที่สุดเพียง ๕๓ คน ไม่ครบ ๑๐๐ คน ขาดไป ๓ คน นั้น ขอชี้แจงว่า นายทะเบียน ฯ ไม่ได้ตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชนครบทุกคนโดยทำการตรวจสอบเฉพาะบุคคลตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ ขึ้นไปเพียงจำนวน ๔๕ คน ตามความเห็นของคณะที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง เท่านั้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖ วรรคสอง โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบและประมวลเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชนนำเสนอต่อนายทะเบียน ฯ โดยนายทะเบียน ฯ ได้รับในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงถือได้ว่า วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง และในวันเดียวกันนั้นเองนายทะเบียน ฯ ได้มีหนังสือถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่อง เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ฉะนั้น นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนจนถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้เป็นเวลาเพียง ๗ วัน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของมาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว

ที่พรรคพลังมหาชนอ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองปิดบังวันเวลาที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ฯ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง การยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังมหาชนเกินกว่า ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑) ในบันทึกข้อความ สำนักกิจการพรรคการเมือง ที่ ลต ๐๐๐๕.๑๐/๒๒๘๖ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่องการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชน ได้ระบุไว้ดังนี้

“๑. เรื่องเดิม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อขออนุมัตินำเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชน กรณีพรรคพลังมหาชนได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้จัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑๘ คน และต่อมานายสุวิทย์ ธนาปกิจ เற்றுญิกพรรคพลังมหาชน ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าวมีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมประมาณ ๕๕ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรค เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นก่อนนำเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณา ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ

๒. ข้อเท็จจริง ในคราวประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณาเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชนตามข้อ ๑ แล้ว ดังนี้

๒.๑ การพิจารณาเพื่อตอบรับหรือไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ฯลฯ ที่ประชุมมีมติ เห็นสมควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคพลังมหาชนตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒

๒.๒ การพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมมีมติ เห็นสมควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง”

กรณียอมเป็นหลักฐานชี้ชัดว่า ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคพลังมหาชน มีเหตุต้องยุบหรือเลิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ก่อนวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งนับถึงวันที่นายทะเบียนฯ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคพลังมหาชน เป็นเวลาอย่างน้อย ๑๑ วัน ดังนั้น ความที่ได้ยื่นยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า กรณีปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพรรคพลังมหาชน และความที่ว่า นับถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้เป็นเวลาเพียง ๗ วัน

ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว จึงเป็นการแจ้งความอันเป็นเท็จต่อศาลรัฐธรรมนูญ และหากนับอายุความถึงวันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตามที่นายทะเบียน ฯ นับอายุความนั้น จะเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๘ วัน ซึ่งขาดอายุความเกินกว่า ๑๕ วัน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชนและได้ดำเนินการเพื่อความรอบคอบ โดยนำความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีความเห็นว่าการดำเนินกิจการของพรรคพลังมหาชนไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคซึ่งมีเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เข้าพิจารณาในคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงว่า การกระทำดังกล่าวของพรรคพลังมหาชนตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นเหตุให้ยุบพรรคพลังมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่อย่างไร ซึ่งต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการดำเนินการ ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ มีความเห็นตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ และในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบและลงนามในคำร้องเพื่อยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชนในวันเดียวกัน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนำส่งศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ภายหลังจากที่นายทะเบียนลงนามในคำร้อง ๗ วัน

(๒) พรรคพลังมหาชนได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้

๑) ยกคำร้องให้ยุบพรรคพลังมหาชนของผู้ร้อง เพื่อให้พรรคพลังมหาชนดำเนินกิจการทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ต่อไป

๒) มีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคพลังมหาชนตามมติของที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคตามมติของที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติของที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ ของพรรคพลังมหาชน

๓) มีคำสั่งให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยกเลิกมติที่ให้ชะลอการจ่ายเงินจัดสรรเพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองให้แก่พรรคพลังมหาชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นมติที่ไม่มีกฎหมายใดๆ รองรับ เป็นการเลือกปฏิบัติ และขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ วรรคหนึ่ง (๕) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ที่กำหนดให้รัฐสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบคำร้องพร้อมทั้งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของทั้งสองฝ่ายแล้ว มีปัญหาเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยก่อนว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีปัญหาเรื่องระยะเวลายื่นคำร้อง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องปิดบังวันเวลาที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง การยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังมหาชนของผู้ร้องเกินกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด จึงขาดอายุความ เนื่องจากผู้ร้องได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ของผู้ถูกร้องเป็นเวลานาน ความน่าจะปรากฏต่อผู้ร้องเกิน ๑๕ วัน โดยอ้างถึงหนังสือสำนักกิจการพรรคการเมือง ที่ ลต ๐๐๐๔.๑๐/๒๒๘๖ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การดำเนินกิจการพรรคพลังมหาชน นั้น ในกรณีเช่นนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๕ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทย ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ว่า “ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและลงลายมือชื่อในคำร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นคำร้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ คำร้องของผู้ร้องจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าว

เป็นเรื่องอายุความหรือไม่” กรณีดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญถือเอาวันที่ผู้ร้องทราบว่ามีเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง เป็นวันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง มิใช่นับเอาวันที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่า มีเหตุที่จะต้องยุบพรรคการเมืองตามกฎหมายเป็นวันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องอาจจะไม่เห็นเช่นนั้นก็ได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ ... ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ได้ดำเนินการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องตามที่ได้รับมอบหมายให้ผู้ร้องทราบความก้าวหน้าโดยลำดับ และเพื่อความรอบคอบก็ได้นำความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ของผู้ถูกร้องไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ให้คณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ อย่างไร ซึ่งต้องใช้ความรอบคอบในการดำเนินการและคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ อย่างไร ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีความเห็นตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ ต่อมาในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอผู้ร้องเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ร้องเห็นชอบและลงนามในคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันเดียวกัน ตามหลักฐานเป็นหนังสือสำนักกิจการพรรคการเมือง ที่ ลต ๐๐๐๔.๑๐/๒๒๘๖ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่ผู้ร้องและผู้ถูกร้องได้อ้างต่อศาลรัฐธรรมนูญ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนำคำร้องดังกล่าวมายื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ภายหลังจากที่ผู้ร้องลงนามในคำร้อง ๗ วัน จึงฟังได้ว่าผู้ร้องทราบและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ คำร้องของผู้ร้องจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๕

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังมหาชน เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้ว การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ที่บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วการดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

และมาตรา ๒๖ ที่บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” ซึ่งข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ กำหนดว่า “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค” และข้อ ๗๐ กำหนดว่า “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม.....”

ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกร้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์ และได้มีหนังสือถึงผู้ร้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบและพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามมติของที่ประชุมใหญ่ดังกล่าว แต่เนื่องจากนายสุวิทย์ ธนาปกิจ เภรัณยูิกพรรคได้ร้องคัดค้านการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากเห็นว่า การประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องมีองค์ประชุมเพียง ๕๕ คน ไม่ครบตามข้อบังคับพรรคที่กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน และเอกสารโดยเฉพาะรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมไม่ตรงกับความจริง ผู้ร้องจึงมีหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องทั้ง ๒๒ คน ไปชี้แจง แต่มีกรรมการบริหารพรรคเพียง ๘ คน ชี้แจง

ในจำนวนนี้มี ๔ คนที่ชี้แจงด้วยตนเอง ซึ่งรวมถึง นายสุวิทย์ ฯ ผู้ร้องคัดค้านด้วย โดยชี้แจงทำนองเดียวกันว่า มีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งครบองค์ประชุม ส่วนเรื่องที่ว่า นายสุวิทย์ ฯ มาร้องคัดค้านเนื่องจากมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเพราะในวันประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้อง เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมยังมีองค์ประชุมไม่ครบ และได้เดินทางกลับไปก่อนแต่มาทราบภายหลังว่า มีสมาชิกกว่า ๑๐๐ คน เข้าประชุมและมีการพิจารณาเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระ จึงขอถอนคำร้องคัดค้านดังกล่าว แต่โดยที่บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป มีลักษณะเหมือนลงนามด้วยบุคคลคนเดียวกัน ผู้ร้องจึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กระจ่าง ซึ่งการดำเนินการตรวจสอบต่างๆ ได้ขอความเห็นชอบจากผู้ร้อง ทั้งนี้ ก่อนนำเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้ร้องก็ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ร้องซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาด้วย สำหรับการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ผู้ร้องได้ขอให้ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ดำเนินการ ส่วนการสอบสวนปากคำนอกจากที่ได้ดำเนินการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเองแล้ว ผู้ร้องได้มอบหมายให้สถานีตำรวจภูธรประจำอำเภอ สองแห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ อีก ๑๐ จังหวัด ดำเนินการสอบสวนบุคคลผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นั้นๆ แทน แล้วแต่กรณี ปรากฏว่า ในจำนวนผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๐๖ คน และที่ผู้ถูกร้องขอเพิ่ม รายชื่ออีก ๓ คน รวม ๑๐๙ คน นั้น มีจำนวน ๑๖ คน คือ

- (๑) นางสุคนธ์ กิติพันธ์ (ลำดับที่ ๗๕)
- (๒) นางหนูเอื้อ คำปัญญา (ลำดับที่ ๖๕)
- (๓) นายเบียง ภูเขียวศักดิ์ (ลำดับที่ ๗๘)
- (๔) นายเสาร์ สุผา (ลำดับที่ ๖๖)
- (๕) นายอ่อน อำนาง (ลำดับที่ ๖๐)
- (๖) นางหลั่น กำเนิด (ลำดับที่ ๖๓)
- (๗) นางอำไพ บัณฑิตยฐักดิ์ (ลำดับที่ ๗๑)
- (๘) พระภิกษุยศ แคนชัย (ลำดับที่ ๕๓)
- (๙) นายทองใบ ปัทมาลัย (ลำดับที่ ๖๘)
- (๑๐) นางสาวหนูคิด แสงกัณรี (ลำดับที่ ๗๒)
- (๑๑) นายหนูพันธ์ กำเนิด (ลำดับที่ ๖๕)
- (๑๒) นายพรหม ศรีเมือง (ลำดับที่ ๖๒)

- (๑๓) นางชื่น บัวบาน (ลำดับที่ ๑๑๕)
- (๑๔) นางสาวพูนทรัพย์ ศรีสังข์ (ลำดับที่ ๑๐๒)
- (๑๕) นางจินดา พิกุลทอง (ลำดับที่ ๑๑๖)
- (๑๖) นางสาวดวงจันทร์ มังคะระมี (ลำดับที่ ๕๒)

จากการตรวจสอบลายมือชื่อบุคคลทั้งสิบหกคนในบัญชีชื่อผู้เข้าประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้ว ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ลายมือชื่อที่แท้จริงของบุคคลทั้งสิบหกคนมีลักษณะแตกต่างไปจากลายมือชื่อในบัญชีชื่อผู้เข้าประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน จึงรับฟังได้ตามคำให้การของบุคคลทั้งสิบหกคนว่า บุคคลทั้งสิบหกคนไม่ได้เข้าประชุมใหญ่ดังที่ผู้ถูกร้องอ้าง

ตามข้อเท็จจริงและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา ประกอบกับผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่า บุคคลที่มีรายชื่อและลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องระบุผลการสอบสวนว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุม ไม่มีตัวตน หรือไม่ได้เป็นสมาชิก นั้น อาจเป็นไปได้ว่า เกิดจากการจัดฉากของนายสุวิทย์ ฯ ผู้คัดค้าน ด้วยการให้บุคคลใดก็ได้มาลงนามเข้าประชุมโดยใช้ชื่อของบุคคลดังกล่าว พร้อมกับยอมรับมาด้วยว่า ในการจัดประชุมใหญ่ครั้งนี้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องเชื่อโดยสุจริตว่า ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องไม่ได้ขอตรวจบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคและบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด เพียงแต่ขอร้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจทราบได้ว่า รายชื่อและลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมนั้นถูกต้องมากน้อยเพียงใด การที่คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง” แต่ไม่กระทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงฟังได้ว่า บุคคลผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๖ คน ดังกล่าว ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ อย่างมากที่สุดมีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ครั้งนี้เพียง ๕๓ คน ไม่ครบ ๑๐๐ คน ผู้ถูกร้องไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้ เมื่อผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ เพื่อมีมติ

ให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค เห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องแจ้งให้ผู้ร้องพิจารณา
ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเป็นกิจการที่กำหนดให้ผู้ถูกร้อง
ต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม
มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้ด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๑๒ คน คือ นายกระมล
ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เถลิมวณิชย์ นายพันธ์ จันทรปาน นายมงคล สระฐาน
นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช
นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะ
สั่งยุบพรรคพลังมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อย จำนวน ๑ คน คือ นายมานิต วิทยาเต็ม วินิจฉัย
ให้ยกคำร้อง

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคพลังมหาชน

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ